

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100944

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-09-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бачун Лілія Ігорівна

2. Bachun Lilia I.

Кваліфікація: 035

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-09-2022

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача: Антишкола Спейс Дір

Код за ЄДРПОУ: 43211137

Місцезнаходження: пр-т Григоренка, 38А, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 58.053.011

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21.13

Тема дисертації:

1. Ономастикон української прози про національно-визвольний рух першої половини XX ст.
2. "Onomasticon of Ukrainian prose about the national liberation movement of the first half of the XX century."

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук зі спеціальності 035 Філологія. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2021. Дисертаційну розвідку присвячено аналізу пропріативних назв у творах про національно-визвольний рух першої половини XX століття через цілісний зв'язок із соціокультурними чинниками впливу на формування варіантів онімів. Установлено кількісні і структурні ознаки власних назв, виявлено їхні асоціативно зумовлені значеннєві нашарування та мотиваційні передумови функціонального навантаження. Джерельна база дисертації охоплює художні твори і спогади про національно-визвольний рух України першої половини XX століття, що діляться на два хронологічних періоди: 1917-1921 і 1942-1954 рр. Визначено

нормативну основу використання різних термінологічних одиниць для позначення функціонування онімів у текстах художніх творів; висвітлено синонімічну варіативність позиціонування термінів вітчизняними й зарубіжними науковцями, їхні погляди на це явище. Установлено значеннево-функціональні особливості використання оніма в текстах художніх творів та його позатекстові зв'язки й семантичні нашарування. Установлено термінологічну диференціацію між смисловими поняттями псевдоніма і псевда, що позначають назви історичних осіб, і літературно-художніх антропонімів у текстах аналізованих творів задля приховування справжнього імені. Виявлено конотативні, мотиваційні і кількісні категорії використання письменниками інформаційно-оцінних літературно-художніх антропонімів, діяльність денотатів яких була пов'язана з культурними і богословськими напрямками. Визначено, що найбільш уживаним інформаційно-оцінним літературно-художнім антропонімом є ім'я українського поета Тараса Шевченка. Проаналізовано структурні особливості назв імен персонажів, кількісну різницю у використанні таких мовних одиниць у творах про два історичних періоди (1917-1921 і 1942-1954 років). Схарактеризовано функціонування прізвищ літературно-художніх антропонімів афіксального й семантичного способу творення, їхні кількісні і структурні ознаки. Побутування апелятивів, що позначають родинні відносини чи соціальний статус літературно-художніх антропонімів у текстах творів про визвольний рух 1917-1921 і 1942-1954 рр., підтверджує пріоритетність громадсько-орієнтованих маркерів. Установлено, що найбільш уживаними апелятивами, які автори аналізованих творів використовували для номінації назв професій персонажів, є варіативні назви для позначення діяльності священнослужителів, учителів і лікарів. Схарактеризовано мотиваційні передумови присвоєння назв-прізвищ персонажам аналізованих творів та висвітлено їхню кількісну і семантичну співвіднесеність. Вплив соціальних чинників на життя персонажів детермінує функціонування в аналізованих текстах обох періодів (1917-1921 і 1942-1954 років.) практично однакової кількості прізвищ. Установлено, що використання багатоконпонентних назв-прізвищ у творах про визвольний рух 1917-1921 років із збереженням первинного найменування персонажа та власне лексеми прізвищко підтверджує соціальний характер утворення онімних конструкцій. Семантичну зумовленість прізвищ у творах про визвольний рух 1917-1921 років визначають назви, надані за видимі зовнішні ознаки персонажа; звичку, діяльність або родинні стосунки; назви-прізвищка, що функціонують у творах про повстанський рух 1942-1954 років, мотивуються утворенням через звичну поведінкову модель або діяльність особи, яскраво виражені риси характеру або зовнішні ознаки особи. У текстах творів про визвольний рух України першої половини ХХ століття встановлено функціонування трьох категорій назв-андронімів згідно з моделями способу творення та їхньої мотиваційної зумовленості: модель із формантом -их(а), формантом -к(а), формантом -ов(а). Виявлено, що сакральні назви займають чільне місце в антропосистемі текстів творів про національно-визвольний рух першої половини ХХ століття. З'ясовано кількісні показники функціонування однокомпонентного варіанту назви Бог. Виявлено назви конотативно забарвлених топонімів в аналізованих творах про національно-визвольний рух першої половини ХХ століття. Завдяки особистісно-психологічним особливостям мислення та світосприйняття письменники в текстах показали вплив соціального середовища на формування загальнопонятійного семантичного кола топоніма Україна та його варіантів. В аналізованих текстах художніх творів схарактеризовано поетоніми як одиниці пропріативної лексики, що сприяють відтворенню самотності міфокультурних поглядів, традицій і вірувань певного народу. На прикладах інтернаціональних і власне українських поетонімів простежено співфункціональність мовної, реальної картини світу і міфопоетичної. Ключові слова: соціономастика, соціолінгвістика, літературна ономастика, конотативна лінгвістика, теолінгвістика, лексикологія, стилістика, лексика, псевдонім, псевдо, антропонім, прізвищко, конотонім, топонім

2. Thesis for the Doctor of Philosophy Degree, specialty 035 Philology. Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Ternopil, 2021. The dissertation is devoted to the analysis of proper names in works about the national liberation movement of the first half of the twentieth century through an integral connection with socio-cultural factors influencing the formation of onyms variants. It has been established the quantitative and structural features of proper names; their associatively conditioned semantic layers and motivational preconditions of functional loading have been revealed. The source base of the dissertation covers the novels and

memoirs about the national liberation movement of Ukraine in the first half of the twentieth century, which are divided into two chronological periods (1917–1921 and 1942–1954). The normative basis of using different terminological units for denoting functioning of the onyms in the texts of analyzed works has been clarified and the synonymous variability of the scientists' terms positioning and their substantiation by the Ukrainian and foreign linguists has been also clarified. The semantic and functional features of the onym in the analyzed texts of works and its non-textual connections and semantic layers have been established. The terminological differentiation between the semantic concepts of pseudonym and pseudo denoting the names of historical figures and literary anthroponyms in the texts of the analyzed works in order to hide the real name has been established. Connotative, motivational and quantitative categories of the writers' usage of the historical informative-evaluative literary anthroponyms, the denotations' activity of which was connected with cultural and theological directions have been characterized. The name of the Ukrainian poet Taras Shevchenko has been qualified as the most widely used informative-evaluation literary anthroponym. The structural features of the names of the characters, the quantitative difference of its usage in the texts of works about two historical periods (1917–1921 and 1942–1954) have been analyzed. The literary anthroponyms' surnames functioning of the affix and semantic way of creation, their quantitative and structural components have been characterized. It has been considered the quantitative difference in functioning of appellatives that denote family relations or social status of literary anthroponyms in the texts of analyzed works about the liberation movement of 1917–1921 and 1942–1954. It has been found that the most frequently used appellatives, which the authors of the analyzed works used to nominate the names of professions, are variable names of priests, teachers and doctors. The motivational preconditions of assigning nicknames to the characters of the analyzed works and their quantitative and semantic correlation have been highlighted. The functioning of three names-andronyms' categories have been established according to the models of the methods' creation: a model with the formant -ych(a), the formant -k(a) and the formant -ov(a) in the texts of analyzed works about the liberation movement of Ukraine in the first half of the twentieth century. It has been established, that the sacred names occupy a prominent place in the anthroposystem in the texts of analyzed works about the national liberation movement of the first half of the twentieth century. It has been clarified the quantitative functioning of the one-lexeme variant of the name God. It has been revealed the names of associative-connotative toponyms in the analyzed texts about the national liberation movement of the first half of the XX century in Ukraine. Due to the personal and psychological features, experience and writers' world's perceptions, the writers in the texts show the influence of the social environment on the general semantic circle's formation of the toponym Ukraine and its seven variants. It has been found, that the writers use the names of the one-lexeme variant of the choronym Ukraine and due to the characteristic adjectives and noun attributes emphasize its territorial features, political regimes of the country and the subjective feelings about the formation of Ukraine's independence. The units of propriative lexicon, which contribute to the reproduction of the mythocultural views' identity, traditions and beliefs of a certain people, also called the category of poetonyms, have been considered in the analyzed texts of works. The co-functionality of the linguistic worldview, real world's perception and the mythopoetic one is directly traced on the examples of international and Ukrainian poetonyms. Keywords: socionomastics, sociolinguistics, literary onomastics, conotonymy, theolinguistics, vocabulary, stylistics, lexis, pseudonym, pseudo, anthroponym, nickname, conotonym, toponym.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панчук Галина Дмитрівна

2. Panchuk Galyna D.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Людмила Олександрівна

2. Kravchenko Liudmyla O.

Кваліфікація: к.філол.н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колесник Наталія Степанівна
2. Kolesnyk Nataliya S.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Струганець Любов Василівна
2. Struhanets Lyubov V.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Пежинська Ольга Михайлівна
2. Pezhynska Olha M.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:**

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Косович Ольга Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Буяк Богдан Богданович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.